



## GROENVOER 4



### Voorwoord

Hieronder treft u de vierde editie aan van Groenvoer.

En wat word ik weer ontzettend blij van deze editie, want duidelijk is dat er opnieuw keihard gewerkt is door onze greenkeepers en groene vrijwilligers.

Het was qua onderhoud zeker geen gemakkelijk jaar. De populatie rivierkreeften (heerlijk voor op het bord, maar niet in onze waterkanten) nam extreme vormen aan. Dit 'extremisme' kost heel veel centjes want we moesten ingrijpen om de slootkanten veilig te houden.

Ook werden er renovaties uitgevoerd en mooie nieuwe bunkers aangelegd bij onze oefenfaciliteiten. Een groot DANKWOORD gaat wederom uit naar onze inmiddels bijna "vaste" groene vrijwilligers. We hebben ze inmiddels al meer dan zes keer per jaar mogen ontvangen, het verveelt nooit en onze waardering voor hun noeste arbeid evenmin. Wat een geweldig werk hebben zij ook dit seizoen weer verricht. Enorm trots !!

Uiteraard geldt dit net zo goed voor al die andere vrijwilligers die binnen de club zoveel mooi werk verzetten. Het maakt me dankbaar en supertrots. Zonder hun inzet zou golfbaan Schinkelshoek niet zijn zoals hij nu is.

Heel veel plezier met Groenvoer 4.

Mirjam Delfgauw

### Baancommissie aan het woord

De baancommissie houdt zich op allerlei vlakken bezig met de golfbaan.

Het hoofddoel is het optimaliseren van het spelplezier van de golfers.

Samen met Ben (hoofd greenkeeper) bespreken we situaties die je tijdens het golfspel tegenkomt en uiteraard nemen we opmerkingen en ideeën van onze leden daarin mee.

### Voorbeelden van de afgelopen tijd

De **gele tee van B6** is op een terpje geplaatst, zodat je een beter overzicht over de gehele fairway krijgt.

Ook de plaats en de zichtbaarheid van de bunkers op onze baan zijn altijd een punt van aandacht.

Is de locatie nog goed, moet de rand wellicht iets hoger of juist lager of moet er andere begroeiing omheen?

Zoals u gemerkt zult hebben, is o.a. **de bunker op A5** aangepast met een hogere achterrand om hem zichtbaar te maken vanaf de tee box. Tevens kwam er een hogere begroeiing aan de achterkant van de bunker.

**Ook C7** heeft een grote aanpassing gehad, waarbij alle drie de bunkers zichtbaar zijn geworden vanaf de tee box, de vijver een stuk gedempt werd en het pad werd weggehaald. Kortom een mooiere en beter bespeelbare hole met **meer hole in ones** tot gevolg?

*De rode tee van B1* leverde de afgelopen jaren meer chagrijn dan plezier op bij onze startende en hogere handicap spelers, omdat de kans dat je bal in de sloot zou belanden voor veel mensen een gewoonte aan het worden was.

De nieuwe plaats blijkt veel positieve reacties op te leveren en in het geheel is B1 niet gemakkelijker maar wel vriendelijker geworden door het verplaatsen van de rode tee.

We hebben veel positieve reacties ontvangen van mensen over het plaatsen van *naambordjes* bij bomen en planten. Je kan natuurlijk nog steeds zeggen dat je geslagen bal vlak achter die boom in het water terecht is gekomen, maar je kan nu ook zeggen dat je bal net achter de zwarte populier in het water is gevallen.



*Onze greens* zijn een steeds terugkerend onderwerp en hebben onze volledige aandacht. Het kunstgras op onze greens is van de hoogste kwaliteit, maar het regelmatig borstelen van de mat om de green goed bespeelbaar te houden is niet voldoende. Momenteel worden er proeven gedaan met een prototype van een nieuwe machine, maar zoals dat vaak gaat met prototypes is het met vallen en opstaan.

De rolkwaliteit en bite van de green worden regelmatig getest en die blijken nog altijd binnen de norm te vallen. Dus, gewoon blijven oefenen met putten of nog een lesje.

#### *Oproep aan de leden*

Graag kritisch blijven kijken naar de baan en meld bij één van de commissieleden wat je op je hart hebt.

Gerard van Schie, Jeroen van Ettinger, Wil Meulenberg en Jaap Eigenraam nemen uw op- en aanmerkingen mee en bespreken die in de volgende vergadering met onze greenkeeper.

## Slootkantbeheer op Schinkelshoek

### Wat zijn slootkanten?

Slootkanten zijn unieke biotopen waarbij het land geleidelijk overgaat in water. Waterplanten hebben de neiging om de sloten helemaal dicht te laten groeien om er langzaam maar zeker land van te maken. Als we dus niets doen “verlandt” alles en zullen er na verloop van tijd overal bomen gaan groeien.

Dat gaat dan uiteraard ook ten koste van diezelfde specifieke planten. Die sterven dan ook uit.



*Ontwikkeling B6*

De hele natuur is overigens een dynamisch systeem waarbinnen levensvormen altijd een tijdelijke rol spelen. Wij mensen lijken daar een uitzondering op te maken, door koste wat het kost ruimte op te eisen en alles aan te passen voor het in stand houden en uitbreiden van ons eigen plekje.

### Inzakkende slootkanten op Schinkelshoek

Onder andere door het graven van de rivierkreeften zijn diverse oevers (B6, C7, A2) versneld aangepast en beplant met nieuwe vegetatie. Want waterplanten hebben ook een slootkant verstevigende werking, hun wortels zullen de grond bijeenhouden.



Achter A2

Vrouwtje met pakket eieren

Werk bij A2

Ook zuiveren de planten het water doordat ze voedingsstoffen opnemen, daar waar meer voedingsstoffen aanwezig zijn zullen specifieke groepen planten harder gaan groeien. Verder hebben oever- en waterplanten ook een belangrijke functie in het zuurstofniveau van het water, en dienen ze als voedsel en bescherming voor onder andere vissen. Ook vogels en insecten vinden er bescherming en nestelplaatsen.

### Beheer van onze slootkanten

Werden de slootkanten voorheen drie keer per jaar *geklepeld* (alle vegetatie tot snippers verwerkt), nu wordt er af en toe selectief met de *bosmaaier* gemaaid en wordt het maaisel direct afgevoerd. Dit direct afvoeren zorgt voor verschraling van de grond waardoor bijzondere en andere, ecologisch belangrijke vegetatie, een grotere kans krijgt om te groeien en niet verstikt te worden door bijvoorbeeld brandnetels, bramen en gras.

Omdat vogels en insecten gebruikmaken van de vegetatie om te kunnen overwinteren, onderzoeken we nu of het mogelijk is om de slootkanten pas na de winter te maaien en het maaisel dan direct af te voeren. Natuurlijk zien de slootkanten er dan in het najaar en de winter niet zo strak uit als vroeger, maar dat nemen we dan voorlopig maar op de koop toe.

### Het blijft natuurlijk wel een golfbaan

Maar we willen natuurlijk ook golven en waterbarrières behouden. Daarom zoeken de greenkeepers van Schinkelshoek naar een goed systeem om zowel de natuur als de golfers tevreden te houden.

Steeds vaker horen we positieve geluiden van onze leden over de fraaie begroeiing langs de waterpartijen. En dat weegt zeker op tegen die paar balletjes die nu niet of veel moeilijker terug te vinden zijn.

### Samen met vrijwilligers

Inmiddels is er een hechte groep van groene vrijwilligers ontstaan. Zij komen met regelmaat bij elkaar om de greenkeepers te helpen bij hun groene ambities. Zonder hulp van de leden is het voor het huidige (kleine) greenkeepersteam niet mogelijk om alles op ecologisch gebied rond te krijgen. Afgelopen jaar werd er bijna elke maand een vrijwilligersdag georganiseerd. Steeds bleek daar veel animo voor te zijn.

### Stormschade in de baan





En ook aan een noodoproep na de recente storm Ciaran werd gehoor gegeven zodat de baan weer snel bespeelbaar gemaakt kon worden.

Inmiddels is er een speciale *groen-vrijwilligers-app* aangemaakt. Hierin kun je aangeven of je wel of niet beschikbaar bent op een aangegeven datum.

### Vrijwilligersdagen

Het gaat te ver om alle activiteiten hier te vermelden. Maar plaatjes geven toch altijd wel een leuk beeld van wie en wat er allemaal was. Van de vrijwilligersdag van 4 mei werd eerder al een verslag gemaakt.

### Hoe maken we het vak greenkeeping sexy?

Dat was de titel van een lezing op een bijeenkomst van de NGA, de Nederlandse Greenkeepers Associatie.

Nou op Schinkelshoek weten ze wel raad met die vraag.

Je haalt een aantal enthousiaste leden/vrijwilligers bij elkaar en laat ze lekker dollen in het groen.

### 4 mei was het weer raak.

Na de vele regendagen was het nu stralend weer. De dag startte wat koud maar na een tijdje gingen de eerste jassen al uit.

Het is ongelooflijk wat een werk er weer verzet is.

Boompalen werden afgezaagd, gaten werden gestoken in de kanten bij de waterpartijen. Die gaten werden door een ander weer gevuld met mooie waterplanten om de oevers te verstevigen tegen het landjepik van de rivierkreeften.

In de bosjes verspreid over de baan bevonden zich hevig knippende leden die zich uitleefden op met name de vlierbomen. Hier werden takken geknipt die over de pas gepote planten werden gelegd ter bescherming, zodat de ganzen en eenden een beetje uit de buurt blijven.

Uiteraard werd dat spul weer verwijderd toen de planten goed aangeslagen waren.

Om even op dat *sexy* terug te komen: kijk naar de plaatjes en zie hoe de vrijwilligers steeds meer naar elkaar en het greenkeepersteam toegroeien. Sommigen moesten zelfs een waadpak aan om af te koelen.

Kortom de dag was weer een groot succes. En op het terras, waar we allemaal weer getrakteerd werden op een heerlijke lunch, werd *Mirjam nog eens extra in het*

*zonnetje gezet.* Zij zwaait dit jaar al weer 25 jaar de scepter over Schinkelshoek, en dat op zo'n manier dat het ook voor de Commissie Duurzaam Beheer en de vrijwilligers erg prettig werken is.

Dus mocht je je geroepen voelen, aarzel dan niet en kom helpen in het sexy groen want er is altijd wat te doen.



*Kwajongens tussen de vlierstruiken*



C7



C7



*B6*



*C7*



*Hotel verbouwen*



*Ruimte maken voor de ProAm*





*Kees verrast Mirjam met een mooi boeket*





## Theorieles

Begin november zijn de *eerste cursisten* (vrijwilligers) in de kaaskelder bijgepraat over de nieuwste inzichten van het snoeien van de bomen, struiken en heesters op Schinkelshoek. Uiteraard moeten ze voor ze met de snoeischaar en zagen onderweg gaan wel even hun *GVB (Groen Vrijwilligers Bewijs)* aan Ben laten zien.



Hoe lopen bomen uit?



Kees vertelt



Grondboring in de baan



Grondprofiel bekijken



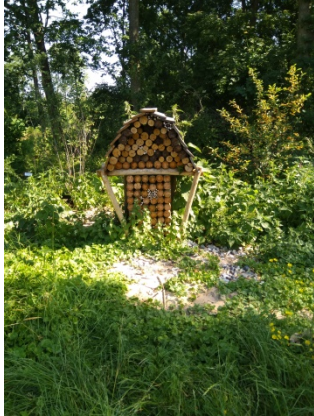
Waar is al dat zand gebleven?

## Inventarisatie bezetting insectenhôtels

### Inspectie hotelkamers

Op de vrijwilligersdag van **12 september** werden de hotelkamers van de drie insectenhôtels op onze baan grondig geïnspecteerd door de deskundigen Bijl, Cornelis en Goedendorp (zie foto).

### Hotels van de Schinkelshoek Groep



*Hotel Ben*



*Hotel Kees*



*Hotel Wim*



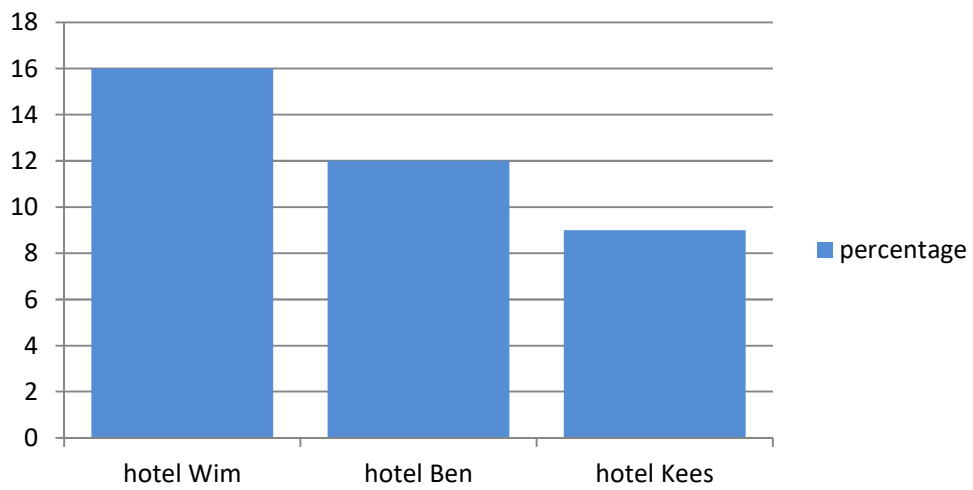
In onderstaand tabelletje ziet u de kamerbezetting. Die viel nog niet echt mee. Wellicht zit het nog niet echt snor met de schoonmaak of zijn er andere zaken die de metselbijtjes en andere insecten nog tegenhouden om te boeken. Wat opviel was dat vooral de wat ruimere en wat hoger gelegen kamers in trek waren. Voor de kleinste kamertjes was (nog?) geen belangstelling. Daarnaast waren de kamers gelegen in het hout en lekker in de zon gewilder dan die in de bast en in de schaduw.

Geconcludeerd kan worden dat het begin er in ieder is, maar dat de diverse hotels toch nog wat beter op de kaart gezet moeten worden. Een van de specialisten opperde zelfs de mogelijkheid van illegale onderhuur.

Het bleek trouwens ook dat we bij hotel Willem (bij de driving range) nogal wat materiaal misten omdat dat was 'geleend' voor **de barbecues in de omgeving**. Uiteraard werd dit hotel weer in oude glorie hersteld en ook de achterkant werd gelijk dichtgetimmerd.



### Kamerbezetting (in %)



*Schoonmaakactie nestkasten en inventarisatie broedresultaten*



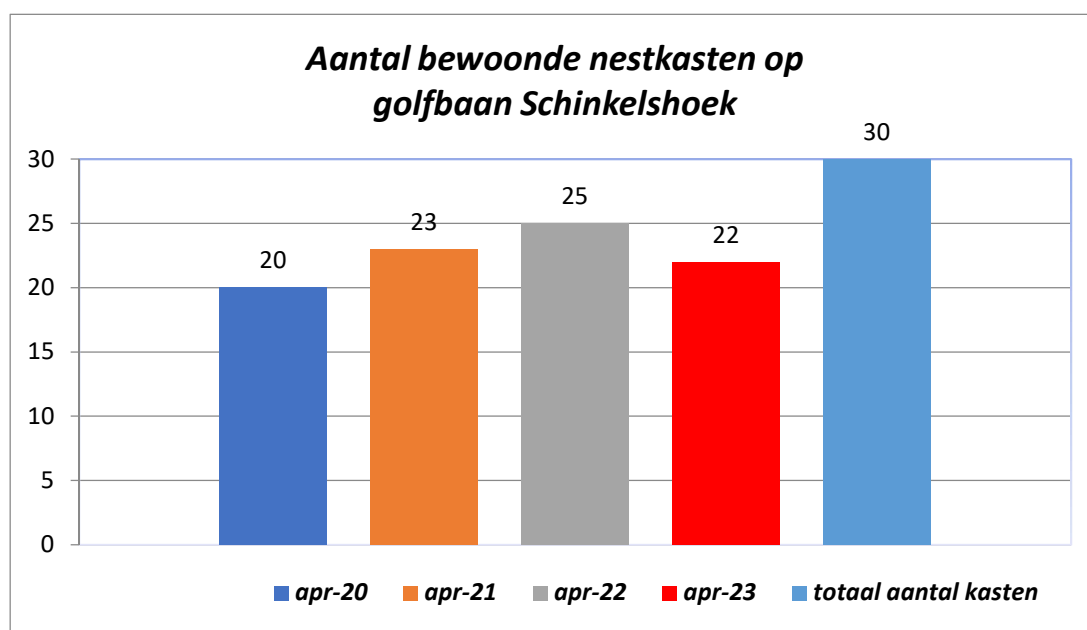


Bovenstaande (schokkende) beelden spreken voor zich. Het was niet allemaal rozengeur en maneschijn wat de klok sloeg. In de meeste nestkasten werden de mezeieren met succes uitgebracht. Maar in twee kasten troffen we dode jongen aan. Al aardig in de veren zelfs. Dat betekent dat de oudervogels niet voldoende voedsel voor hun jongen hebben kunnen vinden en ze dus de *hongerdood* gestorven zijn. Niet verwonderlijk met dit koude voorjaar met wekenlang een koude noordenwind.

*Maar.....ook onderstaande oorzaak van sterfte komt steeds vaker voor.*

Mezen bekleden hun nest graag met de haren van katten en honden. Het middel om vlooiën te bestrijden in de honden- en kattenharen komt via de nog kale huid in de jonge vogels terecht. De jonge vogels bezwijken vervolgens aan de giftige stoffen die daaraan kleven. En ja, hoeveel honden worden er rond Schinkelshoek uitgelaten?

Overigens blijft de bewoning van de nestkasten prima. Hieronder het tabelletje ter vergelijking met voorgaande jaren.



Ook blijken de kasten goed gebruikt te worden door oorwormen, pissebedden, mijten en spinnen. De (dode) eikenprocessierupsen waren eveneens aanwezig en soms de resten van een motvlinder.

Minder leuk was dat er twee nesten totaal *overhoop gehaald* waren. Het nest was in de dichte nestkast uitelkaar getrokken en de eieren lagen kriskras door de kast. Was dat een jaloezige mees die de woning wilde kraken, of een boos mannetje dat zijn overspelige vrouwtje geen mooi nest gunde? Wij weten het niet en hadden dit nog niet eerder gezien. Wellicht een specht op zoek naar voedsel die met zijn lange roltong het nest verpest heeft. Bijzonder was ten slotte nog het begin van een prachtig *hommelnest*. Kortom de *biodiversiteit* in de kasten is prima op orde.

Helaas bleken de nieuwste, half open nestkasten bestemd voor de halfholenbroeders nog niet bezet te zijn. Ik denk dat nieuwsgierige eksters hier zeker mee te maken hebben.

### *Boerenzwaluwen doen het goed*



*Boerenzwaluw op het nest*



*Raampje voor de zwaluwen*

Zoals bekend broeden de zwaluwen in de wagenschuur van het onderhoudsteam. Daar kunnen ze *dag en nacht in- en uitvliegen*. Begonnen met 1 nest waren er dit jaar zelfs **drie stelletjes** die het aandurfd(en) om boven de hoofden van de greenkeepers hun nest te bouwen. Dat zegt toch wel wat over de natuurliefde en de tolerantie van ons team.



Tolerantie omdat die zwaluwen niet precies in het potje poepen of plassen (net sommige golfers?). Dus de machines moeten nogal eens van zwaluwpoep ontdaan worden. We zijn benieuwd of de kolonie nog groter wordt. Nu wachten we nog op huiszwaluwen die mooi onder de rand van de boerderij zouden kunnen nestelen.

### *Korstmossen op Schinkelhoek*

In het kader van de grote biodiversiteit op de golfbaan lieten we de vorige edities van Groenvoer foto's zien van planten, bloemen, paddenstoelen en zwammen.

Dit keer een paar foto's van de vele op Schinkelhoek groeiende korstmossen.

De foto's zijn weer van *Ron Thiecke*.



groot dooiermos



gewoon schildmos



witte schotelkorst





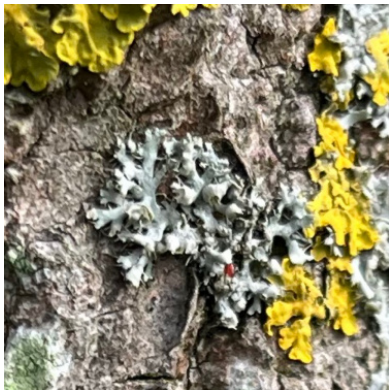
gewoon purperschaaltje



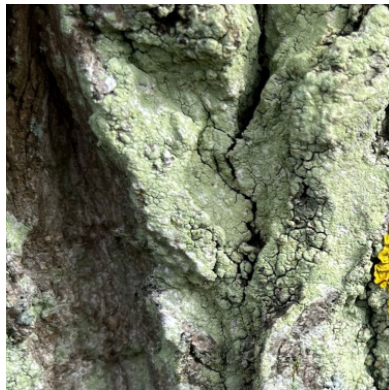
melig takmos



gestippeld schildmos



kapjesvingermos



bleekgroene schotelkorst



eikenmos